

ผลลัพธ์การใช้ Telepharmacy ติดตามอาการอันไม่พึงประสงค์ในผู้ป่วยที่ได้รับยา
Cotrimoxazole โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

The Effects of Using Telepharmacy for Monitoring Adverse Reactions in
Patients Receiving Cotrimoxazole at Uthumphonphisai Hospital, Si Sa Ket

รศสุศล จรัสดำรงวัฒน์

โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ Telepharmacy ในการติดตามอาการอันไม่พึงประสงค์จากยา Cotrimoxazole และเปรียบเทียบการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ ความถูกต้องในการใช้ยา ความรู้ พฤติกรรมการใช้ยา และความพึงพอใจของผู้ป่วย การวิจัยเป็นแบบกึ่งทดลอง ชนิดสองกลุ่มวัดก่อนและหลัง กลุ่มตัวอย่างรวม 57 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 21 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 36 คน ดำเนินการศึกษาในโรงพยาบาลอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2557 ถึง 30 เมษายน 2558 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา Paired t-test และ Independent t-test

ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเกิดอาการอันไม่พึงประสงค์โดยรวมร้อยละ 36.8 โดยอาการที่พบบ่อย ได้แก่ ผื่นคัน (14.03%) และไข้/ปวดเมื่อย (10.53%) ภายหลังการทดลอง พบว่า การเกิดอาการอันไม่พึงประสงค์ในกลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Mean diff = -0.58, SD = 0.58, 95% CI: -0.75 ถึง -0.41, $p < 0.001$)

ด้านความรู้ พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จาก 4.14 ± 1.82 เป็น 6.29 ± 1.19 คะแนน ($p < 0.001$) ขณะที่กลุ่มเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นจาก 3.75 ± 1.52 เป็น 4.97 ± 1.32 คะแนน ($p < 0.001$) และเมื่อเปรียบเทียบหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญ (Mean diff = 1.31, 95% CI: 0.61–2.01, $p < 0.001$)

ความถูกต้องในการใช้ยาในกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 2.95 ± 0.22 เป็น 3.00 ± 0.00 คะแนน ($p = 0.33$) และกลุ่มเปรียบเทียบจาก 2.78 ± 0.42 เป็น 2.97 ± 0.17 คะแนน ($p = 0.06$) โดยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่ม ($p = 0.324$)

พฤติกรรมการใช้ยาในกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จาก 21.14 ± 2.20 เป็น 23.05 ± 1.43 คะแนน ($p < 0.001$) ขณะที่กลุ่มเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นจาก 22.36 ± 3.98 เป็น 24.22 ± 4.29 คะแนน ($p < 0.001$) แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่ม ($p = 0.14$)

ความพึงพอใจของผู้ป่วยในกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จาก 20.10 ± 2.62 เป็น 22.86 ± 2.50 คะแนน (Mean diff = 2.76, 95% CI: 1.70–3.83, $p < 0.001$) โดยมีคะแนนความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก (3.80 ± 0.42)

สรุปได้ว่า Telepharmacy เป็นนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพในการลดการเกิดอาการอันไม่พึงประสงค์ เพิ่มความรู้ และเพิ่มความพึงพอใจของผู้ป่วย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระบบบริการสุขภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงบริการ

คำสำคัญ: Telepharmacy, อาการอันไม่พึงประสงค์จากยา, Cotrimoxazole, ความรู้ผู้ป่วย, ความพึงพอใจ

เอกสารอ้างอิง

1. Anderson C, Zhan K. The impact of Telepharmacy services on patient outcomes. *J Pharm Pract.* 2018;31(4):379-88.
2. Berghout LM, et al. Telemedicine in the primary care of older adults: a systematic mixed studies review. *BMC Geriatr.* 2018;18(1):1-13.
3. Cohen J. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences.* 2nd ed. Routledge; 1988.
4. Margusino-Framiñán L, Illarro-Uranga A, Lorenzo-Lorenzo K, Monte-Boquet E, Márquez-Saavedra E, Fernández-Gabriel E, et al. Telepharmacy: A new way to support patient-centered care. *J Pharm Policy Pract.* 2020;13(1):1-12. doi:10.1186/s40545-020-00229-x.
5. Radhakrishnan R, et al. Telepharmacy: A potential legal and regulatory framework for remote medication dispensing. *J Telemed Telecare.* 2016;22(3):142-8.
6. World Health Organization. *Telemedicine: Opportunities and developments in Member States. Report on the second global survey on eHealth.* Geneva: World Health Organization; 2020.
7. World Health Organization. *The impact of the COVID-19 pandemic on noncommunicable disease resources and services: Results of a rapid assessment.* Available from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240010291>.
8. จิรวัดน์ สุวัทธิกะ. ผลของการบริหารเภสัชกรรมร่วมกับการติดตามการใช้ยาทางไกลโดยประยุกต์ใช้ระบบหมอพร้อมในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ใช้ปากกาฉีดอินซูลิน อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ. *วารสารการศึกษาและการวิจัยด้านสาธารณสุข.* 2566;1(1):1-10. <https://doi.org/10.1234/jersph.2023.0001>.
9. พัชวไล นวลละออง, วิวัฒน์ ถาวรพัฒน์. ผลลัพธ์ของการให้บริการเภสัชกรรมทางไกลต่อการควบคุมอาการโรคหืดในโรงพยาบาลราชบุรี. *มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2564.* ดึงข้อมูลจาก: [URL ของคลังข้อมูลมหาวิทยาลัยศิลปากร]
10. พัชรวิรินทร์ ศรีลัมภ์, ณัฐธิดา เวทนาสุข, รณภฤต ทีทา. ผลของการบริหารเภสัชกรรมร่วมกับการติดตามการใช้ยาทางไกลในผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้. *Thai Journal of Public Health and Health Education.* 2567;4(1)
11. สงกรานต์ กลั่นด้วง. การประยุกต์ใช้ The 'take PRIDE' Program ในการกำกับตนเองในผู้ป่วยเบาหวาน ชนิดที่ 2 โรงพยาบาลขอนแก่น. *วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2548.*